

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre . . . 16 frt. Negyedévre . . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. Egy hónapra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A „közigazgatási államosítás és a mérsékelt ellenzék”.

Oltomente, 1891. márczius 15.

A mérsékelt ellenzék s annak élén gróf Apponyi Albert addig festették az ördögöt a falra, a míg az — de nem úgy, a hogy ők akarták — hanem a centralizáció és az abszolutizmus összes attributumaival felékesítve megjelent.

Az előttünk fekvő közigazgatási törvényjavaslat által, ha az törvényre emelkedik, a vármegyék az önkormányzattól és a közszabadságtól teljesen megfosztatnak.

Itt a vidéken ezen törvényjavaslat úgy a magán honpolgároknál, mint a tisztviselőknél általános visszatetszést szült. A magán honpolgároknál azért, mivel az önkormányzati jogaik akaratuk ellenére a legmerészebb cinizmussal lefoglaltatnak, a tisztviselőknél pedig azért, mivel a sokat hangzottott állandósításuk és függetlenítésük sokkal problematikusabb lesz mint eddig a vármegye védőpajza alatt volt.

Belehetne teljes pozitívással igazolni, hogy a választási rendszer mellett oly tisztviselő, ki a kötelességét teljesítette önhibáján kívül, soha sem vesztette el az állomását, s az utóbbi időben a vármegyék, a nyugdíjintézmény életbeléptetésénél, a tisztviselők kellel állatásáról is gondoskodtak. Tehát a tisztviselő állomása — ha a kötelességét teljesítette — választás mellett is biztos volt és a nyugdíjra is számíthatott.

Ezzel szemben a törvényjavaslat a főispánok oly feltétlen hatalmat ad, hogy a kinevezett tisztviselő existenciája teljesen az ő akaratától, jó vagy kedvezőtlen indulatától fog függni. Az igaz, hogy a törvényjavaslat azt mondja, hogy a tisztviselő csak fegyelmi uton elbocsátható, ez azonban kevés vigasztalás a tisztviselőre nézve, mivel a főispán a fegyelmi bizottságban mindenkor feltétlen többséggel rendelkezik. Tehát az állása biztosításának tekintetében a tisztviselőnek a törvényjavaslat nem nyújt valami nagy előnyt, elveszti azonban azon megbecsülhetetlen kedvezményt, hogy mint választott tisztviselő saját tüzhegyénél, otthon az övéi között szolgálhatott, a törvényjavaslat szerint pedig oda dobhatják a hová tetszik. Remegnek is a tisztviselők attól az eshetőségtől, hogy beáll

az országos vándorlás és kénytelenek lesznek az édes otthonjuktól megválni és idegen vidékekre vándorolni.

Nem csoda tehát, hogy a tisztviselők már ebből a szempontból is iróznak a törvényjavaslatról. De nemcsak ebből az anyagi szempontból iróznak tőle, hanem mert belátják ők is, hogy ezen törvényjavaslat Magyarországon közszabadságának azon kelleme, szép és szabad politikai életnek, melynek az egész világon párja nem volt, temetője lesz. Hisz a választott tisztviselők mindig a szabad honpolgárokkal együtt éreztek és a szabadság zászlója alá sorakoztak. Vajon 1860 ban nem mentünk volna-e a Reiharatba, ha nem választott tisztviselőink, hanem kinevezett hivatalnokaink lettek volna. Magasztos és hazafini gloriától ragyogó cselekmény az, a hivatali állást, a kritikus időben, ha azt a haza boldogsága kívánja, azon nemzet kezébe visszatenni a melytől azt választás útján kaptuk tudván, hogy ha egy ideig a nemzettel szövetünk is, ha a nemzet sorsa jobbra fordul, nekünk a haza oltárára hozott áldozatot a nemzet a haza haláljától kísérve vissza fogja adni. De nehéz oly hivatalról lemondani, ha azok a kik azt kívánják, hogy a kritikus időben is ha kell a haza érdeke ellenére is helyt álljunk, mivel ha lemondunk azt soha többé vissza nem kapjuk.

Bárki is érintkezik az ember és a közigazgatási törvény körül megbeszélés alá, mindenki kedvezőtlenül nyilatkozik róla, mindenki fél tőle, mindenki meg van győződve, hogy annak törvénné váló emelése után, Magyarország közszabadsága örökre el lesz temetve.

Azért mondjuk örökre eltemetve, mivel ezen törvény hatalma alatt azon eshetőség ki lesz zárva, hogy az országgyűlésre valaha oly többség lenne megválasztható, hogy a törvény megváltoztatásával a konfiskált önkormányzatot a nemzetnek visszaadhatná. Hogy is lenne képzelhető oly többség megválaszthatása, midőn ezen törvényjavaslat szerint nemcsak a tisztviselők, hanem közvetve az országgyűlési képviselők is kinevezés alá kerülnek, mivel a választás minden momentumát kinevezett állami tisztviselő intézvény, ellenzéki képviselő csak azon körülményben lesz megválasztható, hol azt a kormány megegyedi.

Eddig is titáni harcunk volt a főispánokkal a képviselő jelöltek fel-

állításánál és a választási aktusnál; de egy határozott kerület mégis képes volt akaratának kifejezést adni és azt érvényesíteni. Az új rendszer alatt, ha az csakugyan bekövetkezik — az lehetetlen lesz.

Mondhatjuk: „Lasciate ogni speranza!”

Azt lehetett volna várni, hogyha a törvényjavaslat készítői a vármegyétől mindent elvettek, hogy a vármegye és a nemzetet azzal fogják kártalanítani, hogy a képviselőválasztási aktusokat teljesen és szüntelen függetlenítik a kormány közegétől. De hogy lefoglalták a vármegyei autonómiát és lefoglalták a képviselőválasztást is.

Szalavszki urnak minden kell. A vármegyének még a rongyokat sem hagyja meg, hogy magát bár némileg betakarhassa, ha majd ezen új rendszer alatt fázni fog a szégyentől, hogy tulságos lojalitás folytán, képes volt oly képviselőket a jelen többségnek küldeni, kik most szöba sem állnak a választókkal és készek Szalavszki ur ezen centralistikus szörnyét megszávalni.

Ezektől bizony jogosan, megkövetelhetnénk, hogy a kormánynak férfiasan megmondanák: a közigazgatási törvényjavaslatról majd az 1892-ki választások után beszélünk, mivel minket a választók úgy küldtek ide, hogy a vármegyei választási önkormányzatot megvédjük. Oly nagy fontosságú tény ez, hogy e célra egy külön adhoc alkotmányozó, minden beavatkozástól menten és szabadon választott országgyűlést kellene összehívni. Hisszítta nemzet oly souverénitását elvesztéséről van szó, a milyennel egyetlen egy nemzet sem bír az egész világon. Ha az 1867-ki kiegyezési alaptörvény egyik pontját a Szalavszki ur közigazgatási törvényjavaslata képezte volna, bizony, bizony Deák Ferencz nehezen fogadta volna el az ily kiegyezési törvényt.

De most volna egy szavunk a mérsékelt ellenzékhez. Önök kívánják a tisztviselők kinevezését és joguk van hozzá, mivel ily jelző alatt lettek a képviselőházba küldve. De tudjuk azt is, hogy azon az áron a hogy az tervezve van, a törvényjavaslatot, nem helyeslik. Ha az úgy van: álljanak önök arra az álláspontra s érvényesítsék közreműködésüket legalább a mellett, hogy ezen törvényjavaslatból a jelen országgyűlés alatt törvény ne lehessen, hogy

a választóknak alkalmuk legyen a jövő választásoknál nyilatkozni.

A vármegyék látják a közeledő fergeteget, látják, hogy a halálharang kong, s még sem tehetnek semmit a veszély elhárítására. A múlt évben, mikor a közgyűléseken e kérdésben nyilatkozni akartak, a főispánok által egyenesen azzal lettek bízattva, hogy most időelőtti dolog lenne nyilatkozni, hanem majd nyilatkoznak akkor, mikor a kormány a törvényjavaslatot beteszti. Most azonban a főispánok, talán egyike kivételével, a Budapesten tartott értekezleten mindnyájan meglettek a törvényjavaslatnak nyerve, s így mindent el fognak követni, hogy a vármegyéknek ily rövid idő alatt ne legyen alkalmuk nyilatkozni és hogy ellene ne kérényezzenek.

Most már csak az önérvényesítő képviselőink van a sor az országot ezen veszedelmes lejtőről visszarántani a a kormánynak oda kiáltani: még nem jött el az ideje, hogy a nemzet a ezer éves önkormányzatát önmaga gyilkolja meg!

K. S.

Meghívó

A 42-as függetlenségi párt erdélyrészi hivei a Kolozsvárt 1890. évi augusztus 31-én tartott gyűlésükben határozatilag megállapították minden kétféle elosztásra céljából annak kijelentését, hogy a párt a personális unió alapján áll s a részletekre nézve az 1881. június 2-án kiadott programjának pontjait minden változtatás nélkül fentartja, továbbá, hogy a magyar állam függetlensége s az önkormányzat érdekében megvívandó politikai és választási harcban a pártnak teljes erejével szükséges fellépni s végül, hogy e végre a pártnak meggyénként, városonként és községekenként való szervezése minél hamarabb megkezdendő s a pártnak erdélyrészi hiveiből intéző és szervező bizottság alakítandó.

Ezen bizottságba ugyanazon gyűlésben bevalasztattak:

Elnökké: Ugron Gábor ur.

Alenökké: Bartha Miklós, dr. Györfy Gyula, Molnár József, Betegh Ferencz urak

Bizottsági tagokká: Csikmegyéből: Györfy Ignác, dr. Molnár László, Csejdi István, dr. Bochor Béla, Bogády Károly urak; — Háromszékből: Könczey Miklós, Geréb János, Barthos Károly, Ince József, Szacs-vay Gyula urak; — Maros-Tordából: Balla

László, Gálffy Sándor, Berzenczey István, Rédiger Géza, Kispál Mihály urak; — Torda-Aranyosból: Ferenczi Miklós, Szentkirályi István, Csákö László urak; — Kolozsmegyéből: Benkő Mihály, Ugron György, Putnoki Domokos, Bogdánffy Gábor urak; Szolnok-dobokából: Reteghi Sándor, Biró István, Szombathelyi Győző, Bodor Bertalan urak; — Maros-Vásárhelyről: D. Nagy János, Kuthy Albert, Vass Tamás urak; — Kis-küküllőből: Gerendy István és b. Szentkereszt Pál urak; — Kolozsvárról: Nagy Lajos, Szász Gerő, Somody István, Deák Albert, Merza Lajos, Hory Béla, dr. Török István, dr. Csernatony Gyula, Magyar Mihály urak és alírozt.

Az intéző-szervező bizottságnak eként lett megalakítását ezen az érdekelteknek szives emlékeztetése hozza, van szerencsém annak tisztelt tagjait a folyó hó 25-én szerdán, d. e. 10 órakor a kolozsvári „Nemzeti szálloda” emeleti egyik helyiségében megtartandó értekezletre, az Ugron Gábor orsz. gyűl. képviselő ur megbízásából, hazafias tisztelettel meghívni.

Kolozsvár, 1891. márczius hó 17-én.

BENEL FERENCZ.

A 48-as függetlenségi párt erdélyrészi hivei a Kolozsvárt 1890. augusztus 31-én tartott gyűlésükben határozatilag megállapították, hogy a közszabadság s a nemzeti szellem nevében tiltakoznak a választási rendszeren alapuló megyei, városi és községi önkormányzat eltörlése és csorbítása ellen, továbbá, hogy halaszthatatlannak tartják érintkezést keresni a más pártokon levő municipalistákkal, továbbá, hogy külön e célból értekezletet hívjanak össze és az ellenállásra szervezetet teremtsenek, mely célból egy 12 tagú külön bizottságot választanak.

Ezen határozat alapján s annak teljesítésére az abban említett bizottságba ugyanazon gyűlésben bevalasztattak: elnökké: gróf Kútn Géza, bizottsági tagokká: Ugron Gábor, Bartha Miklós, dr. Györfy Gyula, Molnár József, gr. Bethlen Bálint, Betegh Ferencz, Barcsay Domokos, báró Szentkereszt Pál, Balla László, Benel Ferencz, Ferenczy Miklós és Ince József urak, akiket is van szerencsém a folyó hó 25-én szerdán délután 4 órakor a kolozsvári „Nemzeti szálloda” emeleti egyik helyiségében megtartandó értekezletre az Ugron Gábor orsz. gyűl. képviselő ur megbízásából hazafias tisztelettel meghívni.

Kolozsvárt 1891 márczius 18-án.

BENEL FERENCZ.

AZ „ELLENZÉK TÁRGYJA”.

1891. Márczius 18

A képzőműv. társulat első kiállítása.

A kicsi kisebb nagy és nagyobb fogalmát, mindig az ellentétek határozzák meg. Mi nekünk ez előtt 27 évvel elég nagy volt az, mi ma már szálanomra méltó kicsiségnek tűnik.

A kiállításért értem, hogy 1863. június 6-dikán nyílt meg, az akkoriban még Nagy hid, most Deák Ferencz utcának keresztelt uca 1-ső emeletén.

Egy terem és két nagyobb szoba képezték a kiállítás összes helyiségét. — Menyeyi örömtől repesett lelkünk azon gondolatból, hogy ime megnyitjuk az első, tisztán magyar művészek alkotásából előállított kiállítását. Az igaz merész gondolat volt versenykép fellépni akkor, mikor a Műegyetemet a külföldi jeles művészek remekeihez sem öszönült oly nagy mértékbe a közönség, akkor a szerényebb magyar termékekkel csodákat tenni nem lehetett.

De még nagyobb bátorság volt egy 1200 frtos lakást felfogadni, akkor midőn az előbbi év összes jövedelme 1200 frtot tett ki. — Ide számítva volt két alapítványnak azaz 400 forintnak 5 százalékát tehát összesen 1140 frtot, mely egyedül áll rendelkezésünkre. Amde nem erre építettük mi kiállításunk létesíthetőségét, de számítottunk azon buzgó tagjainkra, kik egész lélekkel azon voltak, hogy a magyar művészet tenyésztését és a hazai művészek existenciáját biztosítsák.

Nem lesz talán érdektelen, ha azon 25 társulati tagnak nevét felémlítem, kik közül 15-ön már örökre elköltöztek körünkől, de

a magyar képzőművészet első kiállítását az által tették lehetővé, hogy az első évi házbért és a felszerelésre szükséges összeget előlegezték és pedig: Andrassy Gyula gróf a társulat akkori elnöke 150 frt, Harsányi Pál választmányi elnök 100 frt, Harsányi Gyula pénztárnok 20 frt, Rosti Pál 100 frt, Ebner Ede 100 forint, Berchtold Rihárd gróf 100 forint, Klinikovics Ferencz 40 forint, Heckenash Gusztáv 20 frt, Skalniczky Antal 100 frt, Pucher József 20 frt, Schlik Ignác 100 frt, gr. Zichy Jenő 100 frt, Kendeffy Árpád 50 frt, Jankó János 40 frt, özvegy Batthányi Lajosné 100 frt, Balassa János 100 frt, Kunevalder testvérek 20 frt, Lónyay Menyhért 100 frt, gr. Keglevich Béla (a társulat volt első elnöke) 100 frt, dr. Mirsey Endre 20 frt, Discher József 100 frt, Kubinyi Ágoston 20 frt, Koppély Károly 20 frt, összesen 1600 frt.

Ily biztosíték mellett tehát elkezdtek szervezni a kiállítás helyiségét, s mert az állványok sokba kerültek, tehát hárman: Boldog Lajos, Klinikovics F. és én, magunk voltunk a kárpitosok, a kik a falakat behúztuk, s később a felakasztást is magunk végeztük. — Nem csekély aggodalommal láttuk a sok tites falat, mely roppant nagy tít volt, és vajjon birunk-e ennyi képet beszerezni magyar termékekből, mely ezeket befedje; pedig mily csekély hely volt ez, az akadémia termeihez képest, hová egy és fél év múlva költöztünk, de a dolgon segítettünk, voltak magán birtokban magyar képek, melyeket, mint vendégműveket állítottunk ki. Szabályainkat szigorúan megakartuk tartani és mégis megkell hiány a Tud. Akadémiát meg a Mű. együletet, mint rokon intézetet, stb. Ég tudja kiket és minő testületeket; ezt az egész magyar világnak kell tudni, hogy az Első magyar kiállítás megnyílt.

Telve voltunk boldogsággal, mert hisz háromszor visszadobták alapszabályainkat, egy-

szer betiltották megnyitást előtt közgyűlésünket és így tovább a város által szentesített szabályainkat, mint jogtalanul declarálták, sőt az összejegyzetel is tiltva volt, úgy, hogy értekezleteinket is, egyik vagy a másik lakásán, mint látogatás címén egybegyűltünk birtuk megtartani.

Szép volt ez a június 6-dika, kellemes meleg idő, míg a kiállítás helyiségébe értem, folyton azt vizsgáltam minden szembejövő arcán, vajjon tudja-e ez az ember, hogy nekünk ma nyílik meg a kiállításunk? Azt hittem, hogy ez epochát képez, s minden ember csak erről fog beszélni, hisz hírlapokban is benne volt és végül is egy önálló magyar kiállítás nem kicsiség.

Ha mosolygó arcot láttam, azt hittem velem együtt örül az első magyar kiállításnak, ha kedvetlen tekintettel találkoztam feltettem róla, hogy nem tudja, mily nagy nap van ma.

Megérkeztem a helyszínre, hogy mindent még egyszer átnézzek rendben volt minden, csak némely kép sarkán billenttem egyet s most már csak a küldöttségek hiányoztak. Én minden ismerőshöz fekétem, hogy a megnyitásra jöjjenek el; családhoz tartozóit biztosan vártam és megvártottam előre a jegyet, magamnak is váltottam, a másnap jövedelmének tanúságosnak kell lenni, a szép sikert közzé kell tenni. . . száz ilyen gondolatok lobbantak fel agyamban. Az idő haladt sietett, a küldöttségek késtek, sőt elmaradtak, csak a műgyűlet küldöttsége jött kiállításunk megtekinteni. Ajkairól vártam a meglepetés és a váratlan sikerfeletti nyilatkozatot.

Az ajkuk nem szóltak de volt azok szegletében elrejtve egy oly szálanom mosoly, mely a kicsinylés és kár örvendés édes testvére. Én figyelemmel kísértem az arcokat, s fáj, hogy még egy szó nyilatkozatra sem nyíltak. De mégis: volt-közöttük egy sovány

magas alak, torzonborz bajusszal és éles hangja, még élesebb megjegyzésekkel hallatta magát.

Ez megszólalt, felém fordult és táblabírói módon per öcsém uram traktált.

Kár magának öcsém uram, ilyen csüti-törtököt mondó agitációra az idejét pazarolni, jobb volna, ha pingálna ez volna a hivatása nem pedig ellenlábaskodni egy oly tekintélyes intézménnyel szemben, mint a műgyűlet, kevés itt a protektor azt két felakarná szakítani absurdum, haszlatlan erőlködés, és a kiállítás igazolja tehetetlenségüket. — Leestem a hetedik menyországból, a méltatlan nyilatkozat hallatára, nemcsak arczomba, de fejembe is hajtotta a vért. Feletem is reá meglehet, hogy elhamarkodva és figyelmen kívül hagyva tiszteletreméltó korát, de felel-nem kellett mert egy nemzet és kulturális törekvést kicsinyíteni nem engedhettem, szavaimra ugyan szöszszert nem emlékezem, de tudom, hogy épen oly fájósan akartam érinteni, mint a mily fájósan sértette hazafini törekvéseinket, annyit azonban tudom, hogy mondtam miszerint a műgyűletet, mint a külföldi művészek érdekeit tápláló intézményt jeleztem, a választmányát pedig, mint adóbejáratit idegen érdekeknek, megmondtam, hogy ha a magyar művészettel nem bannának oly szembeütő mostohán és 42000 frtból csak egy harmadát is a hazai művészi czélokra fordítanak, úgy bizonyára nem jutott volna észébe senkinek közölni az agitációt. Azt is mondtam, hogy kár kicsinyleni magunkat, szemben a külföldi pávatollas szarkával, — sőt a tiszteletreméltó urat egyenesen hazafiatlannak deklaráltam — és mint ellenségek távoztunk. — Leverten tértem haza; délután a város házán bizottsági ülésom volt, ki mindig pontosan megjelentem, — én lévén akkor a város legfiatalabb képviselője — kutattam, hogy mi az oka hogy a város részéről nem jött senki a kiállításra. Az ervelem meggyőzt

v. tanácsos ur kijelentette, hogy hiszen nincsen is magy. művészet és idejüket ilyenekre vesztegetni nem lehet. A magy. tud. akadémia pedig nem tartotta szükségének, hogy a meghívásra válaszoljon, csak nem jött el. — Később azon szöböl nyilatkozatát vet-tük egyik tag által kit interpelláltam, hogy hisz a tudománynak semmi köze a művészet-hez, és azt egy akadémikus mondta akkor mikor Barabás Miklóst, csak is mint művészt választották meg tagnak. Az első kiállítás illúziója tönkre volt téve, ha nem is jogosan, de a kicsinylés miatt alaposan. — De ez mind nem hogy elkeserített volna, de a lét-nek jogosultsága és az igaz nemzeti becsület-let öszkekötött úgy mellett tovább harcolni, erőt vettünk, s küzdöttünk. — Két év lefo-lyása után a tud. akadémiába költöztünk, — hol három helyett 9 teremmel rendelkezünk, ennek nagyságát a megnyitáskor is oly nagy-nak tartottuk, hogy legalább is 50 évi fejlődés esetén is elégségesnek hittük — ma már, hogy a kiállítás helyiségében elférhessünk, kényszerítve vagyunk a szabályszerű vonalat, mely magasságon túl a mű nem élvezhető, túllépni, és inkább rakárthoz, mint képkial-lításához hasonlít — nem félünk, fejlődésünk-nek kicsiny a hely — és ezen állításokról bár mindenki meggyőződhetik ki a kiállítást meglátogatja, de hogy mily nagy mérvű ha-ladása, fejlődése a magyar művészetnek és műszeretnek ezt leginkább bizonyítja a számok.

Az első kiállítás alkalmával ki volt állítva 100 kép, melynek a legnagyobbika más-fél métert volt nem haladta; az első kiállítás meglátogatta 9 hó alatt — tagjaink látoga-tását is bele véve — 2457 egyén, jövedelme volt 189 frt 89 kr., a mai telt kiállítás 31 nap alatt 23571 egyén 5770 frt jövedelem-mel 445 műtárggyal a karácsonyi kiállítással 601 drb ezek között. Az első kiállítás alatt 3 kép egy

a karzatra 80 kr. Pártoló tagoknak szabad bemenet. — Kezdeté fél 8 órakor. Elismere- rése méltó azon nemes törekvés melyet Far- kas Ö. igazgató a hangverseny sorozat (ma- gyar ciklus) létrehozásával tanúsít, a midőn a kolozsvári zenekedvelő közönséget nemcsak a komoly zene, de egyszerűsége is valódi ma- gyar zene élvezetében is részesíti. A műsor összehállítása egy élvezetes estét ígér.

— **Darab változása.** A mára hirde- tett „Stuart Mária“ helyett közbejött beteg- ségek miatt a színházban a „Pajkos diákok“ és „Az első szerelem“ című darabok kerül- nek színpadra.

— **Színház.** Tegnap este „Rip van Vinkle“ Planquette bájos zenéjű operettje került színre szép számú közönség előtt. A czimszereppel Hadai úr próbálkozott meg, de kevés sikert aratott. Hangja igen gyenge egy ilyen nagy ének szerephez s ezért nem is tudott semmi hatást elérni énekével. Annál jobb volt Örley Flóra, ki nemcsak énekéért, hanem szép játékáért is kitüntető tapsokban részesült. Jók voltak még Váradi, Pusztay és Kápolnai. Farkas József helyett bizonyára szí- vesebben látta volna a közönség Katharina szerepében Pola Zsenit. A két kis szerelmes gyerek énekét a közönség nagyon szívesen elengedné, mert szintelen hangjukkal tönkre- teszik a darab egyik legszebb dalát.

— **A kolozsvári polgári dalegylet** saját pénzűtára javára 1891. márczius 30-án a városi Redouteban első rendes dalestélyt rendez. A dalegylet elnöksége az alkalomból a következő felhívást intézi a közönséghez: A „kolozsvári polgári dalegylet“ a lefolyt és fennállásának 17-ik évében sem tagadta meg azon nemes feladatát, a melynek magának alakulására a dal és költségek, de nevezetesen a nemzeti dal művelése, elősegítése cél- jából kitűzött, a melynek igen számos aka- dályok leküzdésével is megfelelni emyedetlen törekszik. Ezt bizonyítja azon tény is hogy az országos dalártnapélyeken egyetünk ezüst koszorúval és díszes harmoniummal tüntetett ki, az ország dalárdái között. — S azt hisz, hogy elért eredményével egyszersind igazolta azon bizalmat a melyet tisztelt pártoló tagjai s a közönség megítélték. A hiven teljesített kötelesség ezen tudata, azon tiszteletteljes ké- rére batorít minket, hogy ezen kulturális egyet a melynek erkölcsi hatása életképesége és kitartó ereje kétségen felül áll. 1891-ik évben is nagybecsű pártolással támogatni, és ezáltal egy nemes célra törekvő hazai inté- zet fenntartásához hozzájárulni sziveskedjék. A pártoló tagsági díj a folyó évre is 3 frot, a nőtlenekre nézve 2 frot tesz, mely két egyenlő részben félévénként is befizethető és ezért a pártoló tagok az egyet által rendez- tetni szokott rendesdalestélyt tisztelet-jegy- ben részesülnek. Kolozsvárt, 1891. márczius 8-án. Benigni Sámuel, elnök. Nedorószék János, Vince István, alelnökök. Rignát Sándor ifj. Gál János, h. titkár.

— **Névnapi ünnepély.** A koloz- vári keresk. akadémia ifjúsága tegnap este, szeretve tisztelt igazgatója Kiss Sándor tisz- teletére, név-ünnepe előestéjén ünnepélyt rendezett az akadémia dísztermében. A ün- nepélyen szép számú és előkelő hölgy közön- ség jelent meg, továbbá az akadémia tanári kara és az ifjúság teljes számban. A műsor érdekes számokból volt egybeállítva, melyek- ben közreműködtek a bennlakási zenekar és dalárda, továbbá egyes bennlakási tanulók szavalással és zongorázással. Különösen a mű- sor vig és komikus számai találtak nagy tetszésre, melyek közül sokat megújraztattak. Így általános derűtség kísérte a Rémi Gyula I. éves hallgató sváb szavalását, továbbá a Hangy Oktáv tanár által írt és Szilváry meg Kubinyi III. éves hallgatók által előadott kom-ikus jelenetet „Felsült csodakodó“-t. A bennlakási dalárda által énekelt „Pepitán“-ot pedig nagy tetszészajra urjazni kellett. De általában az összes szereplők dicséretet érde- melnek. Műsor lejárta után tánczra kereked- tet a fiatalok és kintnő animóval járta a csárdást 12 óráig, míg Kiss Sándor igazgató és kedves neje kiváló vendégszeretettel látta el a közönséget és ifjúságot egyaránt.

— **A kolozsvári villamos vasút.** Miután helyből és vidékről több rendbeli kér- dezősködés érkezett hozzánk a lapunk tegnap- előtti számában említett villamos vasút épít- tésére és helyére nézve, ezennel megírjuk, hogy a kérdéses villamos vasutat egy rész- vény társaság alakította. A vasut a Hirsch- feld Sándor főtéren levő fűszer és csemege kereskedésének kirakataiban közlekedik s 16 kr-ért bárkinek szállít egy palack híres és pár tanul jó minőségű királysört.

— **Panasz.** Sok visszaélést követtek el már a kolozsvári építkezéseknél a közrend, a közlekedés biztonsága és egyáltalán a köz- önség ellen, de olyat még sem követtek el mint jelenleg a küllmonostor utcában a Va- lentini-féle győgytár szomszédságában épülő háznál. Itt az építőmester az egész járdát elfoglalta s deszkával elrekesztette; mászóltó ládát az utcai csatornára a vízvezeték ki- kut mellé rakta s a kuthoz való hozzáférést meg- gátolta; a közönséget ezen legforgalmasabb utca naposri járdájáról leszorította az or- szági sarába a szekerek közé épen egy ke- resztútnál, hol még egy vízvezető nyílt csa- torna sarán — vízen kell átgázolnia. — A legtöbb ember épen így tavasszal Monostor utcán fordul meg; a közönség ezrei ezen az elzárt úton sietnek ügyeik elvégzésére; az iskolába járó fiú és leány gyermekek száza- vanak a szekerek közé, az utcai és csator- nai sárba-piszokba beszorítva! Ez valóban botrány és megnevezhető magatartás a közönséggel szemben, s hallani is lehet min- denkitől a méltó kifakadást e visszaélés ellen. Joggal kérdehetjük, miért kell a köz- önségnek ilyen ártalmatlan és veszélyes

segének mindezt tűrni? De kíváncsiak is a leg- gyorsabb orvoslást. Ha az építőmester követte el e rendetlenséget, utasítsák rendre rögt- ön. Ha hatósági engedéllyel cselekedtek ezt — amiben a józanul gondolkodók kétkednek, — vonják vissza rögtön e hibás engedélyt. Ha pedig a panasza nem használna, bizony hiszem, hogy tömörüljön fog a közönség egy oly beadvány és kérvény mellé addig a ha- tóságig, a melynek okos parancsa szava vil- láműtsésként szolgáljon akár az önkénykedő egyesre, akár — ha úgy volna — a közrend és biztonság érdekében nem törődő hatósági közegre.

— **Kinevezés.** A marosvásárhelyi k. törvényszék elnöke Göllner Frigyes végzett jogászt kinevezte díjas joggyagornoknak a szregei k. járás bíráshoz. Igazságügyminis- ter Radnóti Adolf szvárosi és Kónya Ferenc segésvári adóvégrehajtókat kölcsönösen át- helyezte.

— **Remek festvény** lesz a napok- ban a városi vigadó termében kiállítva köz- szemlére. Ez Garnai Gyula „Nyugvó Venus“ cz. műve, melynek kiváló bece van. E ké- pet gr. Zichy Jenő ajándékozta a Mátyás király szobor javára. A szoborbizottság azt kisorso- lásra szánta, kisorsolás előtt kiállítja, 20 kraj- czár belépti díj mellett lesz szemléltetve. A sorsjegyek lehetnek már a kiállítás alkalmá- val áruba bocsátatnak. A kép értékét 2000 ftrra becsülték; a bizottság a sorsjegyek árát csak egy forintba szabta. Felhívjuk a művelt közönség figyelmét a ritka élvezetre melyet e kép szemléltetésében találhat.

— **A szilágy Somlyó és vidéke.** Józsa Oszkár által élénken szerkesztett heti lap márcz. 15-ikére ünnepi számot adott ki — melyben a következő írók vannak képvise- lve; E. Kovács Gyula Petrány József, Ke- rekcs J. Gr. Teleki Sándor, Hory Béla, Jó- kai Mor, Moldován Gergely, Szász Gerő, He- gedűs Sándor, Sári László, Dr. Meltz Hugo, Boér Miklós, Balogh Jenő.

— **Az Aranyos folyó áradása.** Tordáról sürgőnyzik, hogy a beállott meleg napok következtében a havasok felhalmozva levő nagy mennyiségű hó rohamos olvadás- nak indult. Ennek következtében az Aranyos folyó tetemesen megáradt s az alsóbb ponto- kon fekvő földeket elöntötte. Az Aranyos ára- dásának növekedése esetén még nagyobb ve- szedelemről tartanak.

— **Harez egy polgármester el- len.** Zentáról írja Bornemissa János polgár- master iránt a város nincs éppen a legked- vezőbb hangulattal. E hó 8-án egy városi közgyűlésen kimondták, hogy a polgármas- ternek többé egy krajczárt sem szavaznak meg. A polgármester ennél fogva rendkívüli közgyűlést hívott össze, de a csatát itt is elvesztette Szabó László, a város orsz. képviselője ugyanis a rendkívüli közgyűlésen azt indítványozta, hogy a közgyűlés tartása fenn 8-án hozott határozatát és hogy miután a polgármester károsítja a várost, határozatait nem respektálja, becsmerli a közgyűlést, sérti a képviselőtestület önértékét; e hó 19-ére rendkívüli közgyűlést hívassék össze, mely a polgármester ellen kimondja a fegyelmi viz- gálat elrendelését és öt állásától felüggeszse. A szavazás ez eredményt és indítvány föl- lött Bornemissa nem mondta ki, hanem egy- szerűen feloszlatta a közgyűlést. Még az nap kellő számú aláírással ellátott kérvényt nyuj- tott be a rendkívüli közgyűlés összehívása érdekében.

— **Torda aranyos megye közsegei- nek,** tűzoltó fecskendőkkel ellátása céljából, a megye bizottsága pályázatot hirdetvén, az e hó 1 én 4. gyáros által beérkezett fecskendők hordó képességét egy szakértőkből össze álli- tott bizottság ki próbálta, s ezen próbánál a gyártmányairól rég idők óta jóhírnéknek örvendő Walser czég gépei bizonyultak leg- jobbaknak mind szilárd, és jó anyagból szer- kezettikért. mind pedig hordékképességükért, miért is, az e hó 11 tartott, szakbizottság által tekintettel hogy a Walser Ferenc fecskendők még jószágok mellett legutányo- sabbban is voltak be szerethetők, a közsegek részére több mint 100 darab nagyobb, és közép nagyságú fecskendő Walser Ferenc, budapesti fecskendő gyárból rendeltetett meg.

— **A félmillió ternő.** A bpesti királyi itélő táblán hétfőn kezdtek tárgyalni Farkas Menyhért és cinkosainak bünpörét. Meglehetősen számú hallgatóság gyűlt össze a teremben. A bíróság zöld asztalával szemben két nagy ládában a büntügy iratai s a szeren- csekerék nyugosznak. Az asztalon egy kisebb láda áll, mely a pör legfontosabb bűnjait: a lottóokocskákat őrzi. A tárgyaláson, mely kilencz órakor kezdődött, Sárkány József el- nőtt; az ügyet Széll Farkas bíró adta elő. A tárgyalást még folytatják.

— **Leégett falu.** Hátszegről jelentik, hogy Tustya hunyadmegyei helységben szom- baton nagy tűz pusztított. Épen nagy szél- vihar volt s ennek tulajdonítható, hogy le- égett a fél falu, a templommal együtt. A kár mennyiségét még nem tudni, de bizo- nyára nagy, mert a szélben a tűz olyan ro- hamosan terjedt, hogy menteni nagyon ke- veset lehetett.

— **Okmány Szt. István idejé- ből.** Érdekes okmányra akadtak a vesz- prémvárosi levéltár rendezése közben. Az okirat latinnyelven van fogalmazva s 1009- ben kelt. Aláírta István első apostoli magyar király.

— **Az árvíz.** Pestmegye dunamelléki közsegei most már túl vannak a veszélyen. A víz mindenütt apadóban van. több helyen már le is folyt. Erdélyi Mihály alispán

szácerkezett a fővárosba s ezentul innen végzi azokat a teendőket, mik az insébe jutott árvízkarosultak segélyezésére vonatkoznak. Az alispánhoz többfelől érkezett adomány eme célra, így a többek közt Matheides István fővárosi sőtőmester 330 darab kenyert küldött kiosztás véget. Gróf Bethlen András föld- művelési miniszter a pest-, tolna és baranya- megyei védőtölések és áradások megtekinté- sére csütörtökön reggel 5 órakor küllőn hajón leutazik és a Csepel-szigettől egész Mohácsig meg fogja szemlélni az ártérleteket.

— **Vasuti idő égsége.** A német birodalmi gyűlésen a költségvetés tárgyalásá- nál hétfőn Moltke gróf az égségség vasuti idő behozatala érdekében szólalt fel. A Né- metországon divó öt különböző vasuti idő még Németország szétdaraboltágának romjai közül való; az üzemnek jelentékeny nehezíté- sével jár, különösen akadályozzák a katonai cselokra való felhasználást. A különböző idő- nek szükséges átszámításai könnyen hibákat okoznak, s nehezítik a rendelkezések szüksé- ges módosításait. A stargardi meridiánt ajánlja, melyből később majd a közép-európai idő- égség fog válhatni; végül a csillagászok ellen szól.

— **A tihanyi apát temetése.** Simon Zsigmond temetése Balaton-füreden hétfőn délelőtt a rendtagok és a környékbeli papok nagy részvéte mellett, az elhunyt vé- gakarata értelmében, szerzetesi egyszerűséggel ment végbe. A holttestet az ujjonnan restau- rált tihanyi kolostor templomában felállított ravatalon szentelte be Szabó György vesz- prémi kanonok, a ki a rendtagok segédlete mellett végezte a gyászszertartást.

— **A jó kenyérnek** a stítés után azonnal nem szabad több vizét tartalmaznia, mint sulyának egy negyed részét. A piacon árult kenyér rendszeren több vizet tartalmaz, és ez az oka, hogy az ilyen kenyér gyorsan pen- szedik, s egy benne fellépő gombafaj által veszedelmes is lehet az egészségre. A fővá- ros kereskedéseiben árult kenyér legtöbbjé- ben az egészségre szintén ártalmas mennyi- ségt timsótt találunk. A kenyérbe vegyített burgonya mint ilyen nem ártalmas de azért hogy a kenyér sulyát növeli, hogy nem tar- talmaz annyi tápláló anyagot mint a liszt fogyasztja a kenyér tápláló értékét.

— **Faullit Oktáv utolsó re- génye.** Faullit Oktáv a két hó előtt el- hunyt világhírű francia regényíró legutolsó műve: a „Művészbecstület“ című kétkötetes regény most jelent meg Singer és Volfner Egyetemes Regénytárában. A halhatatlan költő hatyáidala, e ragyogó szépségű mű, méltó befejezése az ő alkotásai hosszu sorozat- ának. A „Művészbecstület“ sikere példátlan: eredetije három hét alatt százötven kiadást ért. A magyar fordítás vászonba kötött. ki- títőn szed kiállítású két kötetének ára 1 frt.

— **Erzsébet királyné.** Mária Va- léria főhercegnő. Ferenc Salvator és Károly István főherczekek kíséretében Lussin-Gran- deba érkezett. A Felséget a lakosság lelke- sültlen fogadta, majd a klérus és Lussin- Grande, valamint Lussin-Piccolo lakosságának hódoló iratait vette át. A város megtekintése után ő Felsége megbízta a kerületi főnököt, hogy mondjon köszönetet a lakosságnak a lojalis fogadtatásért.

— **Halálozás a hadseregekben.** Az európai hadseregekben az 1000 emberre számított halálozás a következő: Spanyolor- szág 13.19, Oroszország 8.88, Olaszország 7.74, Osztrák-magyar monarchia 6.94, Fran- cziország 6.09, Angolország 5.13, Belgium 4.07. a német birodalom 3.97.

— **Pályázatok.** S.-Szt.-györgyi pénz- ügyigazgatóság kerületében a kézdívasárhelyi anóhivatalnál díjtalan gyakornoki esetleg je- lölti állásra. Határidő 2 hét. — A brassói pénzügyigazgatóságnál fogalmazó gyakornoki állás 360 frt fizetéssel. Határidő 3 hét. — Székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóságnál fo- galmazó gyakornoki állás 300 frrtal. Határidő 2 hét. — Nagynyedi p. ü. igazgatóságnál pénzügyi fogalmazói állás 700 frt fizetés 150 frt lakbér. Határidő 2 hét. — Dévai p. ü. igazgatóság kerületében két díjtalan adóhiva- tati gyakornoki állás. H. idő. 2 hét. — N- nyenyedi adóhiv.-nál díjtalan gyakornoki állás. H. i. 2 hét. — Deési p. ü. igazgatóságnál fogalmazó gyakornoki állás 360 frt fiz. H. i. 2 hét. — Deési p. ü. igazg.-nál végrehajtói állás 500 frt fiz. 100 frt. lakbér. H. i. 2 hét. — Dévai p. ü. igazgatóságnál több pénz- ügyőri fővizgatói állás 1 frt napi zsoldal, mellékelményekkel; több vizgatói állás 80 kr. napi zsoldal és mellékelményekkel. Ha- táridő 2. illetve 8 hét. Elsőbbséggel birnak katonai altisztek.

— **Vérboszu.** Röviden már megem- lítettük, hogy mily mértékben háborította fel a new-orleansi lakosságot az a bírói ítél- let, mely a Henessy rendőrfőnök meggyil- kolásával vádolt szicziáliaiakat felmentette. A nép mindenáron bosszut akart állni a vádlot- takon, megostromolta a fogházat, melyben elhelyezve voltak, feltörte s az ajtókat s tiz szicziáliai agyonlőtt, a holttesteket pedig felakasztotta a lámpákra. Az igazgatóság azóta folyvást tart s az olasz lakosság rettegésben van, mert a felbőszült nép nem érte be azzal, hogy még a lámpákra aggodott holttesteket is összelövedítze, hanem halálos fenyegeté- sekkel öldöz minden olaszt. Két gyermeknek, a kik szintén részesek voltak a gyilkosság- ban, megkegyelmezték a lynchelők. A Popoló Romano annak a reményének ad kifejezést, hogy a vérengzés minél hamarabb meg lesz torolva. A többi lap is oly értelemben ír, de hozzátézi, hogy a bevándoroltak közt sok olyan van, a ki csak azért fordított hátat a hazájának, mert ott nem érvényesíthette elég- ges munkáját, kétségbeesve a hazatérő közt

előkelő emberek is voltak s a népgyűlést ös- zeshívó hirdetőményt orvosok, szerkesztők, ügyvédek hivatalnokok, meg kereskedők ír- tak alá. A néptömeg vezetői Pyrkerson és Wirekliff ügyvédek voltak. A hatóság semmit sem tett eddig a mozgalom vezetői ellen, mert kétségtelen, hogy ez újabb zavargásra adna alkalmat. A nép kiszabadítaná a maga embereit, new-orleansi távirat szerint ott teg- nap a tözsde, a gyapot-piacz kereskedelmi tanácsa és más testületek gyűlést tartottak s erőlesen tiltakoztak a néptömeg kihágásai ellen. Chicagóban a new-orleansi események miatt el kellett halasztani a bankettet, melyet az olaszok az olasz király születésnapja alkalmából rendezni akartak. Rudini minis- terelnöktől táviratilag védelmet kértek az olaszok számára.

— **Vilmos császár Angliában.** Berlii tudósítás szerint most már bizonyos, hogy Vilmos császár az őszi gyakorlatokra Ausztriába utazik, Caprivi birodalmi kancellá- r is kíséretében lesz. (A nagy hadgyakor- latokat az idén a második és nyolcadik had- test csapatával szeptember 1—7. a Thaya melletti Waidhofen környékén tartják meg.

— **Anarchisták a rendőrök har- eza.** Mint Rómából távirják Livornóban va- sárnap az anarchisták és a rendőrség közt történt összecsörtkőzés alkalmával hatvanhá- töt embert tartóztattak le. Az éj folyamán és ma reggel még sok letartóztatást történt. Az el- fogottak mindegyikénél tiltott fegyvereket ta- láltak. Az „Opinione“ jelentése szerint Livor- nóban tegnap még három rendőr és három civilista kapott könnyű sebet.

— **Egy filozofus szerelmi va- lomása.** Angelika: „Mennyi szeretemet eze- ket az árnyas lombosányokat, cyprusokat és ezeket a mélyen lehajló fákat. Maradjunk itt. Oly jól tesz nekem e nyugalom.“ Still- fried Ernő filozofus: „Rám is ezt a benyo- mást teszi, kisasszony. Ön bennem azt a re- menyűt kelti, hogy talán ön is megbarátkozik az általam táplált gondolatokkal: hogy itt egy- szer az én csontjaim az önéi mellett fognak nyugodni!“

— **Méregkeverő eseléd.** Szombat- helyről írják, Gazdag Lina szakácsné jó ideig volt szolgálatban Faludi Izidor szombat helyi lakosnál midőn valami csekélység miatt ös- szeveresztet gazdájával. Ez idő óta a kenyérben — melyet a szakácsné készített — többször találtak benne apró piros pontokat, melyről nem tudták kiistni, hngy miből származhat- nak. Gazdag Lina e napokon kilépett a szol- gálatból és az utolsó kenyérben melyet stított még nagyobb számmal mutatkoztak a piros- pontok, melyekről a cseléd legnagyobb rémtü- letére kiderült, hogy azok kénes gyufának levagdalt fejei. A cseléd ellen mérgezés miatt büntügyi feljelentést tettek.

— **A bécsi szabadságharcosok sirjánál.** a vasárnap mint a márcziut 13. követő első vasárnap, sok munkás gyűlt össze. Körülbelül ezer ember volt ott már délután két órakor, a kihöz később még vagy ötszáz munkás csatlakozott. Tizennégy koszorút tet- tek le a sirra, aztán a legnagyobb rendben haza mentek.

Nyilvános köszönet és számadás.

A „Mária Valéria“ árvaház javára folyó hó 13 án a nemzeti színházban rendezett „Élőképek előadására befolyt jövedelem az igazgatóság által beadott kimu- tás szerint: összes bevétel 321 frt. 90 kr. Napi kiadás 150 frt. Tiszta bevételnek az árvaházat illető fele része 85 frt 95 kr. Rendkívüli kiadások a kápletek felállítására: rámozott görögűtűz 8 frt ezt levonva a felerészből 77 frt. 95. Felülfizettek: dr. Maixner János 2 frt. Ditroi Mór igazgató 8 frt. 5 kr. Két névtelen 12 frt. Az árvaház tiszta jövedelme: 100 frt. Alólított eljáráság hálás köszönetét nyilvánítja az élőképekben részt vett urak és urölgyeinek, névszerint Trandafin Miklósné, gr. Nemes Janka, Hirschfeld Aliza, Gráf Emma, Hutfless Blanka, Hihály Marika, Szerics Valéria, gr. Bethlen Zsófia, Tisza Anna, Br. Bánffy Alice, Szathmári Ilona, Boér Margit, Weisz Stephanie, Kransz Heléna, gr. Beldi Klára, Kövöry Il. Bölöny Duca, Szász Gabriella, Szombathelyi Ella, Somodi növérek továbbá a Megyeri Fatter, br. Bánffy. Trandafin, Medgyesi, Klenk, Csiki, Perl, Kohn, Benigni, Szathmári, Bedekovics, Boros és Szacsavay kisasszonyoknak Peielle Robert, gr. Teleki Domokos, gr. Teleki Géza, Török Béla, Beldi László, Szűllő Géza és gr. Teleki László urak öngyűségüknek. A szintársulat tagjai közül: K. Gerő Lina, Delli Emma és Fenyvesi Emil. Végre Ditroi Mór igazgató és Melita Vinceze festőművész, mint a kápletek rendezőinek, és a femirt felülfizetőnek Fogadják mindnyájan az árvák hálás köszönetét kik fáradságot nem kímélve, hozzá járultak a nemes célt előmozdításához. A választmány nevében Kolozsvár 1891. márcz. 16-án.

Zeyk Józsefné, elnök. Gyulay Lászlóné, titkár.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti távirata.)

Az államosítás ellen.

Nagyvárad, márcz. 18.

A biharmegyei törvényhatósági bi- zottságnak azon tagjai, a kik a sza- badelvű párthoz tartoznak, ma Beöthy alispán elnöklete alatt értekezletet tar- tottak, melyen egyhangulag fogadták el a választmányának a képviselőház- hoz és a belügyminiszterhez intézendő azon feliratát, melyben hivatkozással Szabolcs megye mult évi átiratára ál- lított fel a vármegye és vármegyei községek jogainak

megcsorbitása és a tiszviselők kine- vezése ellen.

Ezután elhatározták a párt tag- jait, hogy a holnapi közgyűlésen nem szólnak e tárgyhöz, sem ha vita ke- letkeznék a részletekbe nem bocsát- koznak.

Az értekezleten részt vettek: Beöthy Algenon, Beöthy László és Szunyog Szabolcs orsz. képviselő.

Nápoly, márcz. 18.

Bonaparte Napoleon József főher- czeg, Napoleon Jeromos fia, tegnap tü- dőbajban meghalt.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.*)

Tek. Korbuly József urnak, az „Erdélyi Hiradó“ t. szerkesztőjének

Kolozsvárt.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Lapja 1891. márczius 3-án megjelent 51. számában, ennek „Vidéki élet“ rovatában „Mi történik Deesen?“ czim alatt közöltét „r. l.“ aláírással ellátott levél szerzője (?) oly tendenciákkal, hogy engem közmegevítés tár- gyává tegyen, annak előrebocsátása után, hogy én agitator és okleveletlen ügyvéd va- gyok s hogy én nem helyet a társadalomban, hanem halált érdemeltem, azzal vádol em- gem anyilvánosság előtt, mintha én az 1848. évi keserű emlékt események folyamában br. Huszár Zsigmondnak levágott és kendőbe ta- karva F.-Szőcsre vitetett és ottan találta teti fejét hőies munkaszertü gyönyörrel szemlélt- tem és Urbán táborába, Naszdóra vittem volna.

Mint hogy pedig ez a vád merőben alap- talan s annak tartalma határozottan valótá- lan teljes rágalom s mint hogy én erről, il- letve pedig, büntelenségemről, a t. Szerkesztő urat, — f. hó 8-án két tanu jelenléteben fel- keresve, — a volt b.-szolnokmegyei, azon ide- szerinti magyar törvények alapján constituált büntető törvényszék 1849. janujs 16-án 36—1849 sz. a. kelt ítélete eredeti kiadványának felmutatásával, mely szerint t. i. én az emli- tett vádra nézve, mint teljesen büntelen, a kereset alól felmentve lettem, nemkülönben a Deesen Demeter és Kiss nyomdájában 1890 évben megjelent, Kádár József által írt „Belső- Szolnok- és Doboka-vármegyék története 1848 —1849-ben“ című könyv 105. és 201. lapjain feljegyzett történeti adatokkal is, melyek szerint t. i. ugyanakkor én magam is románok fog- lyá voltam és ilyen minőségben a románok által szintén Naszdóra hurczoltattam (s így a legylkolásban s ezt követő tényekben ré- szes nem lehettem,) — meggyőzni iparkod- tam és a t. Szerkesztő urat e mellett a köz- lemény szerzőjének megnevezésére s a köz- lemény visszavonására, illetve tartalma va- lótlanságának lapja utján eszközöndő kijele- tésére általi elégtételadásra ünnepélyes alak- ban felkértem s mint hogy t. Szerkesztő ur e kívánalmaim teljesítését megtagadva csak arra akart vállalkozni, — hogy a fenn megjelölt büntelenségi ítéletet, a legcseké- lyebb jóvátételi nyilatkozat kísérete nél- küll, lapjában közre adja, de én ebben a kellő és illő elégtételt nem találhattam meg: mindezeknél fogva értesítem t. szer- kesztő urat, hogy sérelmem megtorlása, de annak kiderítése végett is, hogy kit terhel- tet-ja, szemtelen hazugság“ vádja több joggal és ki valójában a „magyar kenyérben bizott rágalmozó“ — az illetékes közhatalosnál keresek elégtételt — addig is lapja t. olvasó közönségének tájékoztatása, a fenn megjelölt ítéletré és történeti adatokra hivatkozással, ismételtlen kijentem, hogy az említett köz- lemény fennkivonatolt tartalma roszakaratu rágalom és annak, engem megczafolásra vak- merő elbizakodottsággal kihívó, titkos jegyek alá rejtőzött, előttem ismeretlen hős szerzője egy közönséges rágalmozó.

Tisztelt szerkesztő urat — azon felte- vésem kijelentésével, mely szerint lapját rá- galmak és piszkolódások szentes tárházának nem tartja — ezen levelem haladéktalan közre- adására ezennel felkérve vagyok illő tiszte- lettel

Kolozsvárt, 1891. márczius 8-án.

MÁNU GÁBOR ügyvéd.

Ezen levelet az „E. H.“ szerkesztőjének postán beklüdtöttem, de eredménytelenül, mert lapja 1891. márczius 9-én megient 56. szá- mában 6. lapon „Szerkesztői tizenetek“ czim alatt a közlést megtagadta azon indoklással, mert levelem az ő levelezőjéről sértő hang- gon emlékezik meg. Hát lehet-e másként meg- emlékeznit arról, a ki úgy ír mint itt az „E. H.“ levelezője? — És nyilatkozhatik-e más- ként az, aki bírói ítélettel büntelennek, sőt a magyar ügy barátjának elismertetett? Nem mond igazat a szerkesztő, ha azt írja, hogy csupán az ítélet közlésére s nem egyszersmind az 51. sz. lapjában megjelent cikknek visz- szavonására és tartalma valótlanságának lapja utján kijelentése általi elégtételadásra is ké- retett fel. Mert pedig az ítélet közlését a szerkesztő csak ezen elégtételi és visszavonási kijelentés nélkül teljesíteni ígérte, igen termé- szetes az ítéletet nem is küldhettem be.**) MÁNU GÁBOR.

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelős- séget nem vállal a szerk. **) Ez a cikk a levelezés miatt készt

H i r d e t é s e k.

Sz. 994—1891.

A hosszuaszoj j. fozszolgabiroktol.

Pályázati hirdetmény.

Alólírt fozszolgabiro által kozhírré tetetik, hogy az elhalalo-
zas folytán uredesbe jott Zsidve kozsegi orvosi állásnak betöl-
tésére a választás **jövő ápril hó 4-én d. e. 9 órakor**
Zsidvén, a kozség házához tüzetett ki.

Ezen állás elnyeréseert csakis a magyar és német nyelvet
bíró egyetemes orvostudorok pályázhatnak.

A pályázati kérések **ápril hó 3-án d. u. 6 óráig**
alólírtához beadandók.

Az orvos javadalmazása 500 frt készpénz, 3 szoba és mellék-
épületekből álló szabad szállás, veteményes kert és 4 hosszú öl fa.

Továbbá miután közelben nincsen gyógyszerár, az orvos
házi-gyógyszertár tartására is jogosítva van.

Ezen javadalmazásért köteles a megválasztandó orvos a köz-
ségi lakosokat díjtalanul gyógykezelti és a halott kémlelt is
teljesíteni.

A müttetek és husszemle azonban külön díjaztatik.
Végül megjegyeztetik, hogy ezen orvosi állás, miután gazdag
vidékkel bir, mintegy 1500—2000 frt között jövedelmez.

Hosszaszoj, 1891. március hó 12.
278. (2—8)

Gyárfás, fozsbíró.

KIADÓ VENDEGLŐ!

KOLOZSVÁRTT,
az „**UVILÁG**“-hoz czimzett nyári ven-
deglői kerti helyiség

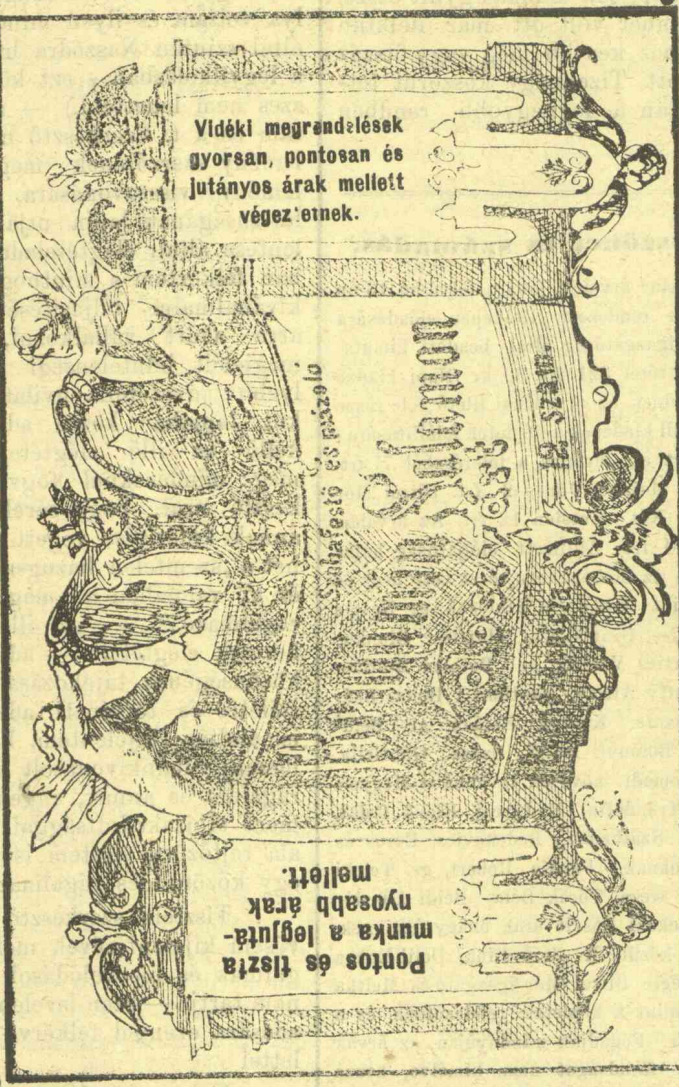
Április hó 1-étől egy vagy több
évre kiadó.

Ugyanott szén is eladó.

Értekezhetni: a „**Diana-fürdő**“ igazgatóságánál
291. (2—2)

Ajánlom magamat
SZOBAFESTŐ-MUNKÁK
keresztül vitelére,
a legújabb divatu minták szerint,
legfinomabb és tartós festékekkel.

Van szerencsem tudatni, hogy több
éven át folytatott
szobafestő-üzletemet
a mostani korszak szerint be-
re ndentem.
285. (1—1)

BENCZE ÉS MAYER

BUTOR-RAKTÁRA,

Kolozsvártt, Párizs-utca 21. szám.

Kárpitos üzletünkben

mindennemű töltött és asztalos munkák

a **legjobb minőségben, legjutányosabban,**

bármely időben a m. t. közönség rendelkezésére készletben
áll és a legkülönlegesebb e szakmához tartozó megrende-
léseket elvállalunk; azoknak ugy helyben, mint vidé-
ken pontosan eleget teszünk, s árúink tartósságáért ke-
zességet vállalunk.

A m. t. közönség figyelmébe s pártfogásába magunkat ajánlvá
maradtunk kiváló tisztelettel

295. (1—6) **BENCZE és MAYER.**

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már
kizárólag csakis ezt használják
gyümölcsfák, rózsatüvek nemesíté-
sére, beteg fák gyógyítására. —
Napon nem olvad, hidegnek, eső-
nek ellent áll, bogarak nem bánt-
ják, a fát teljesen fedi, levegő rajta
át nem hatol.

Kapható az „első erdélyi szab. vegyészeti
gyárban“ LÖVY LIPÓTNÁL Kolozsvártt és TAUFFER
FERENCZ utódánál.

600 grammos pléhdoboz ára 1 frt 30 kr.
300 „ „ „ 85 „
150 „ „ „ 45 „

Ellismerő levelek küldettek több hazai és austriai gad.
akademiák és szőlőszeti iskolák által.

Kitüntetve lett a bécsi, gráci z lüttichi és kolozsvári
kiállításokon. — Legújabbban az **aradi kiállításon** lett ki-
tüntetve kiállítási éremmel.
231. (6—x)

DUCHONY JÁNOS

az

nagy bronzéremmel kitüntetett műkárptos

LEGNAGYOBB

BUTOR-RAKTÁRA

KOLOZSVÁRTT,

REDOUTE-ÉPÜLET.

Töltött butor-különlegességek

meglepő csinos és tartós kivitelben **mér-
sékelt árak** mellett **nagy választé-
kban** találtnak.

223. (7—2)

HIRDETMÉNY.

Alulírott társulat ezennel közhírré teszi, hogy a ve-
zetése alatt álló:

„**kolozsvári áruraktárak és hitelbank**
árúosztálya“-nak

központi irodahelyiségét a főtéren fekvő

Szathmáry-féle házba
tette át.

Megbízások **gabonafélék,** kiválóan **nagyobb**
mennyiségű vetőmagvak vásárlására és eladására,
továbbá fölvilágosítások a közraktári intézmény igénybe
vételére, árúelőlegek nyújtására, az érvényben levő vasúti
tarifák után járó kedvezmények miként való használatára,
valamint a **csucsal erdészeti iparüzletre vo-
natkozó megkeresések** ide intézendők.

**Hitelbank- és Zálogkölcsön-
Társulat.**

272. (2—4)

NŐI RUHA!

Van szerencsém a t. cz. közönségnek becses tudomá-
sára hozni, hogy bécsi és budapesti utamból haza
érkeztem és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ugy
a helybeli, mint pedig a vidéki t. vevők igényeinek
megfelelhetek, mert raktáromban:

Belközép-utca 9. szám
(Rueska-féle ház)

nagy választékban kaphatók a legegyszerűbbtől a legfino-
mabbig, de kivétel nélkül a legizlésebb és a legújabb
divatnak megfelelő

Esőköpenyek, Jaquettek, Mantillek
és minden e szakmába eső

női-divat darabok.

Jelszavam: A legcsekélyebb haszon és a vevő
teljes megelégedése tartja fenn az üzletet.

Kiváló tisztelettel

241. (4—4)

WETTENSTEIN MARI.

Brünni
Posztó-maradványok
2-10 méter teljes öltözékre **5 frt**
50 kr.

Posztó-maradványok
2-10 méter egy egész téli kabátra,
Mandarin minden színben, a leg-
finomabb minőségű **9 frt.**

Posztó-maradványok
3-10 méter teljes öltözékre **5 frt.**
Loden vadász-rokkra
2-10 méter **5 frt.**

Posztó-maradványok
teljes nadrágra, sávos és csikos, 1
maradvány **3 frt 50 kr.**

Kamgarn,
csak ujdonságok, csikos, egy egész
nadrág **6 frt.**

Egyenruha-kelmék,
valódi színek, cs. és kir. hivatal-
nokok, pénzügyőrök és veteránok-
nak, mérsékelt áron.

BERNHARDTICHO
BRÜNN, KRAUTMARKT 18.

**Küldés utánvétellel. Min-
táék ingyen és bérmentve.**

Ékesen kiállított mintakártyák,
csak ujdonságok, gazdag választé-
kban, kívánatra a szabómester
uraknak megküldetik. 280. (1—20)

Üzletmegszüntetés miatt általános végeladás!!!

A n. é. közönség szíves tudomására kívánom hozni, hogy üzletemet **Fötér gr. Teleky-ház** alatt teljesen felhagyni szándéko-
zom, mely cél elérése végett „**hatósági engedély mellett**“

általános Végeladást rendezek.

Hogy célomat mihamarább elérjem, az árakat a beszerzési áron alulra tettem; ugy hogy bárki szükségletét női- és férfi-
ruha kelmék, díszítések, selyem- és bársony-kelmék, vászonemű, mindenféle Chifonok, asztalneműek, creton és parchentek, zsebkendők,
paplan, mátrácz, pokrócz, láger-féle alsó-ruhák, gyapju-, hárász- és selyemkendők, nyakkendő, esőtartó, miderek, csipkenemű, szalag,
bélésneműek és sok elé nem sorolható rövidáru cikkekben eddig elő nem fordult olcsó árakban nálam szerezhethi be.

Ez alkalommal felkérem mindazon tisztelt vevőimet, kiknek folyószámlájok rendezve nincsen, mielőbb kifizetni szíveskedjenek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

9. (33—50)

GÁMENTZY JÁNOS.

teljes tisztelettel

Szabott árak!!!

Készpénz fizetéssel.